

Allegorie

Met een Allegorie wordt aangegeven dat een woord, een verhaal of een beschreven gebeurtenis symbool staat voor iets anders. Abstracte begrippen zoals dood, jaloezie, liefde enz. worden bevoordeeld als een persoon voorgesteld.

In de Bijbel komen we dit taalgebruik ook tegen, heel bekend is Johannes 15, daar zien we de wijnstok en de ranken in een allegorische toepassing. Jezus als de wijnstok, gelovigen als de ranken, de Vader als de Wijngaardenier. Ieder begrijpt dat dit niet letterlijk is bedoeld.

In Galaten 4:21vv schrijft Paulus over Hagar en Sara, dan schrijft de apostel in vers 24 *'Deze dingen hebben een zinnebeeldige betekenis....'*

Natuurlijk hebben beide vrouwen letterlijk bestaan, maar de apostel schetst aan de hand van hun leven een diepere betekenis.

In Richteren 9 lezen we de toespraak van Jotam, waar hij bomen en struiken op allegorische wijze betreft of personen. Een glashelder voorbeeld van allegorie.

Het is niet altijd eenvoudig om te ontdekken of een tekst allegorisch, dus als drager van bijzondere boodschap gezien moet worden, of dat de tekst letterlijk genomen moet worden. Je kunt niet zomaar een begrip uit de Bijbel nemen en daar een andere betekenis aangeven.

Er wordt ook wel gesproken van 'vergeestelijken'. Een letterlijke tekst moet je dan anders verstaan. Daar is altijd een risico aan verbonden, men kan met beroep op vermeend allegorisch gebruik een begrip een heel andere betekenis geven. Zo wordt in de theologie het volk Israël dikwijls voorgesteld alsof het om de gemeente gaat, terwijl je toch gewoon letterlijk moet lezen wat er staat. Dan wordt allegorie (mis)gebruikt om eigen (dogmatische) uitgangspunten te verdedigen.

In Alexandrië werd deze manier van Bijbel uitleg vooral toegepast. Origenes (185-254) werd op 18! jarige leeftijd leider van de zg Alexandrijnse school. Hij legde de schrift uit zoals de filosofen de wijsbegeerte bedreven en bouwde voort op het werk van de Joodse filosoof Philo van Alexandrië. Er werd gezocht naar een synthese (HS-samenvoeging van ongelijksoortige zaken). Philo was een hellenistisch joodse filosoof, wiens uitgangspunten in het Jodendom weinig gehoor vonden, maar helaas door o.a. Origenes werd deze invloed sterk in de christelijke Schriftuitleg. Andere schriftuitleggers waren fel gekant tegen deze manier van bijbeluitleg o.a. Melito van Sardes en Lactantius.

Hier noemen we ook Augustinus. Deze beroemde kerkvader nam de Bijbel over het algemeen letterlijk, maar met betrekking tot de zogenaamde **->eschatologie** was hij juist een voorstander van de allegorie.

Mijn advies: Daar waar de Bijbel gewoon letterlijk is te begrijpen, neem hem daar ook letterlijk. Bovendien is de Bijbelse manier van uitleg die van Schrift met Schrift vergelijking.